

2021-07-08

Brev till statsrådet Ibrahim Baylan och statssekreteraren Per Callenberg

Vi skriver till er trots det oroliga läget i svensk politik just nu. Det svenska lantbruket befinner sig nämligen redan före detta i en allvarlig politisk ovisshet. Det handlar dels om utformningen och implementeringen av den gemensamma jordbrukspolitiken, dels om att lantbrukets administrativa börda ökar allt mer. För den svenska ekologiska produktionen är läget dessutom känsligt eftersom nya EU-regler för certifieringen införs 2022 (EU-förordning 2018/848). De nya regelverken medför stor osäkerhet avseende detaljerade regler som inte är anpassade för svenska förhållanden, som riskerar att leda till dyra investeringar, kostsamma dispensansökningar och ökade dokumentationskrav. Kraven skärps även på certifierat ekologiskt växt- och djurmaterial, vilket inte finns fullt ut idag och därför innebär behov av investeringar och utveckling i hela branschen.

I Sverige brukas var femte hektar idag, cirka 20 procent av arealen, EU-ekologiskt och/eller KRAV-certifierat, av cirka 5 500 ekologiska lantbrukare. Dessa företag drivs av att producera och tillhandahålla hållbara livsmedel till konsumenterna och bidrar till utveckling i svenskt lantbruk som helhet med hållbara innovationer och ekonomiskt värde från en mervärdesmarknad. Detta är också något som allt mer uppmärksammas i andra EU-länder och i EU-kommissionens strategi Från Jord till bord, med målsättningen att 25 procent av jordbruksmarken i unionen ska vara ekologisk till 2030.

Flera länder i EU satsar därför nu på att den ekologiska produktionen och konsumtionen ska öka. Sverige arbetar sedan 2018 med genomförandet av Jordbruksverkets Åtgärdsplan för ökad ekologisk produktion, konsumtion och export av ekologiska livsmedel. För att svenskt ekologiskt lantbruk ska fortsätta att stå sig bra i konkurrensen krävs att den ekologiska produktionen i Sverige främjas och inte har sämre produktionsvillkor än konkurrerande lantbrukare i andra länder.

I Jordbruksverkets förslag till föreskrift om nationell tillämpning av EU-förordningen för ekologisk produktion så är det lantbrukaren som ska stå för de kostnader som tillkommer i form av ökad administration och krav på individuella dispenser enligt den nya förordningen. Det skulle innebära en direkt konkurrensnackdel för svenska lantbrukare, där till exempel lantbrukare i Danmark, Belgien, Holland och Norge inte själva behöver stå för kostnaden för dispens från regeln om ekologiskt utsäde. Det är inte acceptabelt med sämre konkurrensvillkor i Sverige om regeringen vill öka den svenska ekologiska produktionen.

Utöver orättvisa kostnader för dispenser så påverkar också ersättningarna i CAP villkoren för svenska ekologiska lantbrukare. Svenska lantbrukare bör ha en konkurrenskraftig ersättning för ekologisk produktion i förhållande till andra länder. Den exakta nivån och utformningen behöver diskuteras med branschen och där bör även helheten i den strategiska CAP-planen beaktas.

En annan konkurrensnackdel för det ekologiska lantbruket är otydligheten kring tillämpningen av EU-lagstiftningen för ekologisk produktion. Idag ligger ansvaret för stora delar av tolkningsarbetet som vägleder företagen på branschriktlinjer, som drivs i projektform och avslutas efter 2021. Branschriktlinjerna bedöms inte ha någon juridisk status av

myndigheterna vilket skapar osäkerhet hos producenterna gällande vad de ska förhålla sig till. Vi menar att det ingår i Jordbruksverkets uppdrag att förvalta och förmedla en vägledning i lagstiftningen enligt myndighetens instruktion.

Vi vill att:

- Kostnader för avgifter i samband med ansökningar om dispens inte tillfaller producenten, för att säkerställa lika konkurrensvillkor med andra länder. Finansiering bör kunna göras genom Åtgärdsplanen för att öka produktionen, konsumtionen och export av ekologiska livsmedel.
- Utformningen av ersättningar för den ekologiska produktionen i den strategiska CAP-planen är konkurrenskraftig i förhållande till andra länder och även beaktar utvecklingen för ekologiska produkter på den svenska och internationella marknaden.
- Jordbruksverket och Livsmedelsverket får ett utökat och förtydligt huvudansvar för tolkning och vägledning av vad som gäller i svenska förhållanden enligt EU-förordningen för ekologisk produktion (2018/848), från och med 1 januari 2022. Arbetet bör självklart inkludera samråd med branschen.
- Medel avsätts inom FoU-satsningar eller livsmedelsstrategin för att kraftigt växla upp arbetet med avel och växtförädling anpassat för ekologisk produktion i svenska förhållanden.

Erika Olsson, Ordförande Ekologiska Lantbrukarna

Palle Borgström, Förbundsordförande Lantbrukarnas Riksförbund

Linus Källander, Ordförande KRAV